

ปลูกหญ้าแฝกอย่างไร...ให้มีประสิทธิภาพ

หญ้าแฝกเป็นพืชที่นำมาใช้ประโยชน์เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน แต่การปลูกที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้การป้องกันการชะล้างหน้าดินไม่ได้ผลเท่าที่ควร ผลที่เกิดขึ้นคือเกิดความเข้าใจผิดคิดว่าหญ้าแฝกไม่มีประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ปัจจุบันยังมีผู้ไม่ทราบหรือเข้าใจผิดในเรื่องวิธีการปลูกหญ้าแฝกกันอยู่ แล้วเราจะปลูกอย่างไร มีข้อปฏิบัติง่ายๆ มาฝากดังนี้ :

9 ข้อ ควรปฏิบัติ เมื่อปลูกหญ้าแฝก

1. ต้อง...ปลูกเป็นแถวเป็นแนว อย่า...ปลูกแบบสะเปะสะปะ

ปลูกเป็นแถวเป็นแนว : หากปลูกหญ้าแฝกเป็นแถว จะแตกกอจนแน่นชิดติดกัน ทำหน้าที่เสมือนกำแพงที่มีชีวิต ขวางกั้นตะกอนดินและเศษพืชที่น้ำพัดพามาตกสะสมจนเกิดเป็นชั้นบันไดธรรมชาติ หากปลูกแบบสะเปะสะปะไม่เป็นแถวเป็นแนว น้ำซึ่งพัดพาตะกอนดินและซากพืชมาจากที่สูงจะไหลผ่านตามช่องว่างระหว่างต้นหญ้าแฝก จึงไม่มีผลในการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2. ต้อง...ปลูกให้ชิดติดกันมากที่สุด ระยะห่างระหว่างต้นที่เหมาะสมคือ 5-10 เซนติเมตร

ปลูกให้ชิดติดกันมากที่สุด : แม้ว่าหญ้าแฝกสามารถแตกกอจนชิดติดกัน แต่หากปลูกห่างเกินไป (มากกว่า10 เซนติเมตร) ต้องใช้เวลานานกว่าแถวจะเจริญเติบโตจนชิดติดกัน และหากมีฝนตกในช่วงนี้ น้ำที่ไหลบ่าจะกัดเซาะผิวดินระหว่างกอหญ้าแฝกจนเกิดเป็นร่อง ดังนั้น จึงต้องปลูกให้ชิดติดกันมากที่สุด

3. ต้อง...ปลูกตามแนวระดับ ขวางความลาดเอียงของพื้นที่

ปลูกตามแนวระดับ : การปลูกหญ้าแฝกให้มีประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างเต็มที่ จำเป็นต้องจัดแถวปลูกให้อยู่ในแนวระดับเพื่อบังคับให้น้ำไหลผ่านแถวหญ้าแฝก โดยไม่ไหลไปตามความลาดเอียงของแถวหญ้าแฝก

4. ต้อง...ปลูกแบบตัววีคว่ำในพื้นที่ร่องน้ำ เพื่อกระจายน้ำและลดแรงปะทะของน้ำ

ปลูกแบบตัววีคว่ำ (∧) : ในพื้นที่ร่องน้ำ การปลูกแบบตัววีคว่ำ (V) ขวางทางไหลของน้ำจะทำให้แถวหญ้าแฝกรับแรงปะทะของน้ำมากกว่าปกติ โดยเฉพาะบริเวณปลายของตัววีซึ่งจะรวมน้ำทั้งหมดของร่องน้ำ มาตรงจุดนั้น ผลก็คือ แถวหญ้าแฝกไม่สามารถรับแรงปะทะของน้ำได้ ดังนั้น จึงต้องปลูกแบบตัววีคว่ำเพื่อกระจายน้ำ และลดแรงปะทะของน้ำ

5. ต้อง...ปลูกช่วงต้นฤดูฝน

ปลูกในช่วงต้นฤดูฝน : เพื่อให้กล้าหญ้าแฝกได้รับความชื้นและสามารถเจริญเติบโตต่อไป

6. ต้อง...ตัดใบทุกๆ 3-4 เดือน

ตัดใบทุกๆ 3 - 4 เดือน : การปล่อยให้

ต้นเจริญเติบโตสูงเกินไป มีผลเสียทำให้การเจริญเติบโตและการแตกกอลดลง การที่มีใบหนาแน่นจะบดบังแสงแดดที่ส่องลงสู่โคนกอ ทำให้เชื้อราเจริญเติบโตได้ดีและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคโคนเน่า

7. ต้อง...ไม่ปล่อยให้ดอกออก และติดเมล็ด

ไม่ปล่อยให้ดอกออก และติดเมล็ด : การปล่อยให้หญ้าแฝกออกดอก มีผลเสียคือ สูญเสียอาหารไปในการสร้างช่อดอก และดอกอาจติดเมล็ด การที่เมล็ดแก่ ร่วงหล่นลงสู่พื้นดิน อาจแพร่พันธุ์กลายเป็นวัชพืช

8. ต้อง...นำไปที่ตัดวางแผ่เพื่อคลุมดิน และปล่อยให้สลายตัวเป็นปุ๋ยบำรุงดิน

ตัดใบและวางคลุมดิน : พื้นที่เกษตรที่มีการปลูกหญ้าแฝกเมื่อตัดใบ ให้วางคลุมดินไว้เพื่อรักษาความชื้นในดินและปล่อยให้สลายตัวเป็นปุ๋ยบำรุงดิน ไม่ควรนำไปที่ตัดออกไปทิ้งโดยไม่ใช้ประโยชน์ การนำไปที่ตัดออกไปทิ้งโดยไม่ใช้ประโยชน์ เป็นการเคลื่อนย้ายแร่ธาตุที่ต้นหญ้าแฝกดูดขึ้นมาจากดินออกไปจากพื้นที่ ทำให้ดินบริเวณนั้นสูญเสียแร่ธาตุและอินทรีย์วัตถุไป

9. ต้อง...ปล่อยให้หญ้าแฝกเจริญเติบโตในพื้นที่ ระบบรากช่วยในการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ปล่อยให้หญ้าแฝกเจริญเติบโตในพื้นที่ : การปล่อยให้หญ้าแฝกเจริญเติบโตในพื้นที่ตรงนั้นต่อไประบบรากจะช่วยทำให้ดินร่วนซุย สามารถกักเก็บความชุ่มชื้นไว้ในดิน เป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำ การขุดรากหญ้าแฝกในพื้นที่เกษตรไปใช้ประโยชน์นอกเหนือจากการอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ขุดรากหญ้าแฝกเพื่อนำไปสกัดน้ำมันหอมระเหยทำเป็นน้ำหอม เป็นการทำลายดินอย่างจงใจ เป็นการทำลายโครงสร้างดินเปิด

โอกาสให้ดินพังทลาย ดังนั้น **หากมีวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ควรปลูกในพื้นที่เฉพาะ เช่น ปลูกในท่อ ปลูกในกระบะ หรือในพื้นที่ที่ไม่ทำการเกษตร**

ถ้าปลูกและดูแลหญ้าแฝกแบบนี้แล้ว รับรองว่าหญ้าแฝกจะเจริญเติบโตดี และทำหน้าที่ปกป้องดิน โอบอุ้มน้ำ ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมของเราอุดมสมบูรณ์ ดินดี น้ำชุ่ม ผลผลิตสมบูรณ์แน่นอน

ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม

กลุ่มวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกในการจัดการดิน กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน

โทร 02-5625113-14